

OBSAH

ÚVOD	5
1. SOCIÁLNÍ SKUPINA	7
1.1 Pojetí sociální skupiny	7
1.2 Druhy sociální skupiny	8
1.2.1 Skupiny podle velikosti	8
1.2.2 Skupiny podle cílů	9
1.2.3 Skupiny podle druhů činnosti	9
1.3 Struktura skupiny	11
1.3.1 Cíle skupiny	11
1.3.2 Skupinové hodnoty	12
1.3.3 Činnost členů skupiny	12
1.3.4 Skupinové normy	13
1.3.5 Role	14
1.3.6 Pozice	16
1.3.7 Podskupiny	17
1.4 Dynamika skupiny	18
1.4.1 Soutěž a spolupráce	18
1.4.2 Styl vedení	19
2. SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE ŠKOLNÍ TŘÍDY	21
2.1 Školní třída ve vývoji, výchově a životě žáka	22
2.2 Poznávání a diagnostika třídy a žáka jako člena třídy	25
2.2.1 Pozorování	27
2.2.2 Rozhovor	27
2.2.3 Dotazníky	29
2.2.4 Údaje o školní výkonnosti	31
2.2.5 Faktografické údaje	33
2.3 Nezávislé činitele ovlivňující stav a vývoj třídy	33
2.3.1 Početnost třídy	34
2.3.2 Chlapci a děvčata	36
2.3.3 Relativně stálé školní dispozice žáků	38
2.3.4 Rodinné prostředí žáků	41

2.3.5	Věková specifika tříd	43
2.3.5.1	Předškolní třída	44
2.3.5.2	Mladší školní třída	45
2.3.5.3	Třída v období puberty	48
2.3.5.4	Třída v postpubertálním období	51
2.4	Třída formuje žáka a žák třídu	54
2.4.1	Pozice a role žáka ve třídě	56
2.4.2	Základní dimenze žákovy pozice ve třídě	57
2.4.2.1	Kompetence	57
2.4.2.2	Vliv	58
2.4.2.3	Obliba	62
2.4.3	Diagnosticky významné kombinace pozic u jednotlivých žáků	69
2.4.3.1	Neoblíbený, nevlivný, školsky málo úspěšný žák	71
2.4.3.2	Izolovaný žák	73
2.4.3.3	Žák ve vedoucí pozici	74
2.4.3.4	Vlivný, méně oblíbený žák	76
2.4.3.5	Oblíbený, méně vlivný žák	79
2.4.3.6	Žák v nevýrazné pozici	80
2.5	Výchovná interakce učitele se třídou	81
2.5.1	Regulace hromadného chování a hromadné sociální učení	82
2.5.2	Formování třídy jako výchovné skupiny	85
2.5.2.1	Konstituování třídy	86
2.5.2.2	Hodnocení	88
2.5.2.3	Vytváření kooperativního klimatu	89
2.5.2.4	Restrukturace třídy	93
2.5.3	Orientování třídy na optimalizaci rozvoje jedince	95
2.5.3.1	Svěření odpovědnosti	95
2.5.3.2	Úprava zasedacího pořádku	96
2.5.3.3	Částečná restrukturace třídy	96
2.5.3.4	Vyhasinání nežádoucího chování – účast třídy	98
3.	SOCIÁLNĚ PSYCHOLOGICKÉ METODY POZNÁVÁNÍ A INTERVENCE	101
3.1	Metody poznávání	102
3.1.1	Pozorování	103
3.1.2	Dotazování: rozhovor a dotazník	107
3.1.3	Analýza produktů, výsledků činnosti: Obsahová analýza – projektivní techniky	113
3.1.4	Experiment: laboratorní – terénní	115
3.1.5	Učitel a sociálně psychologické metody poznávání	119
3.2	Metody intervence	119
3.2.1	Psychoterapeutické metody	120
3.2.2	Sociálně tréninkové postupy	122
4.	VÝBĚR Z CITOVANÉ LITERATURY	125